
Den sidste lyse Nat

Et stykke journalistik af

Kaj Munk

Udgivet i 2015. Teksten må i denne form frit benyttes med angivelse af Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet, som kilde.

Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet.

Indhold

Den sidste lyse Nat

4

Den sidste lyse Nat

Den sidste lyse Nat

Jp 28/8 38[1]

Den sidste lyse Nat

Af Sognepræst Kaj Munk

MINE VENNER, lad os glæde os over Andetrækket. Selv om der slet ingen Ænder kommer, fordi Vejret er alt for højt og fint. Mine Venner, ja, og mine Fjender, alle I, der afskyer Jagten, som for jer er slet og ret Myrderi, maaske afskyr Jagten saa hæftigt, at I endog afskyer Jægeren, I skal læse dette lille Maleri og - elske den, der har elsket det frem. I skal takke Gud, fordi han har givet mig Livet, saa jeg kunde tegne disse faa Linier ned til jer. At faa Lov til at skrive dem er nok til at give et Liv Mening. Havde jeg slet ikke udrettet andet her i Verden, bare dette, saa havde jeg dog udrettet nok.

Hvad er det da, jeg skal skrive, der er saa dejligt? Ja, hvad er det, hvordan skal jeg forme det for ikke at komme til at skuffe efter de Toner, jeg allerede har været oppe i? Jo, det, jeg vilde sige til jer allesammen, var bare dette: Danmark er smukt. Kære, kære Venner, hør, hvad jeg har opdaget! Jeg har opdaget, hvor smukt Danmark er. Og nu vilde jeg helst ikke sige mer, for det er jo alligevel haabløst. Og De er allerede ærgerlig over alle disse hysteriske Ord; men hvorfor er De det? Har De sat Deres Barnlighed saa meget over Styr, at De ikke længere kan glæde Dem over en fuld Mand? Et Sind, der har beruset sig indtil Svimmelhed i den sidste lyse Nats Evighedsvin.

Andetræk og Andetræk, det er to Ting. Den ene Ting er Blæst og Rusk og Tykning, i saadant Vejr skifter Ænderne Plads til Natten, mange kommer de, lavt gaar de, Bøssen kan holdes varm - det giver Dramatik og har ogsaa *sin* prægtige Stemning. Men i Aften er det den anden Slags Træk, det fine Vejr, det blanke og stille, hvor de Ænder, der ikke kommer, gaar alt for højt til, at der kan være Mening i at løsne et Skud efter dem - og alligevel maa man have Bøssen med ud, for paa Jagt ved man jo aldrig, hvad der kan ske, og det varme Skæfte i den ene Haand og de kolde Løb i den anden gør Sanserne yderligtaarvaagne og modtagelige og Sindet vibrerende spændt.

Altsaa ud i den gamle Baad, der er baade umalet og utjæret, hvilket betyder, det er saa længe siden, der er gjort noget ved den, at Vandet siver og sprudler ind, men det er sommerlunkent Søvand, saa vi tager bare bare Ben. Saa pirker vi os af Sted saa lydløst som muligt, med Stagen i den ene Haand og Kanonen i den anden, og gennem det blanke Vand, der ringes af Fiskerygge og Aalegræs og Vandaks og Sølobelier og over Krebseklo og Søpest, naar vi frem til at bore os ind mellem Rør og Siv og finde en aaben dybvandet Plads med Nøkkeroser og Aaknapper og lidt længere inde Frøbid og Bukkeblad, hvor vi kan lægge Stagen og sætte os paa Baadens Toft, stille, stille, nær ved Salighedens Kyst.

Nu er Solen ved at undergaa. Den sætter sig paa en Klit i Vester og ligesom trykker en Bule ned i den - en glødende Kanonkugle, der blev affyret i Østen for mange, mange Timer

siden og har gennemfaret selve Himmelhvælvingen og nu, med Hastigheden rendt af sig, falder til Jorden. Og saa er det da Krigen, vi pludselig er midt i. Hidsige Metalfarver skyder sig hen over Vesthimlen, det røde Kobber, det irgrønne Kobber, det rustne Jern, det glitrende Pigtraad - aah, hvilken Farvegalskab, Brand og Blod. Men oven over alt dette vilde og skrigende aabenbarer sig et Stykke Himmel, saa blaat, saa dybt, saa skinnende blaat, saa uendeligt dybt, med et Indvæld af den synkende Sols helligt rene Straaler - og langsomt, langsomt sejrer dette lille Stykke dybe blanke Himmel over alt det andet hektiske og hidsige. En Verden af rent Lys rejser sig nu fra Jordens Grænse til Himlens Højdepunkt, og alle Sivene og Rørene tegner sig paa denne lysende Baggrund som et Netværk og Fletværk af Liv, der skælver i Længsel mod en Evighed. Aftenbrisen, der just har rejst sig, hvisker til dem og stryger dem over Haaret. Et Øjeblik er det, som om Solen standser sin Synken, den nænner ikke at lade Dagen tage Afsked, ja, det er, som om den hæver sig igen en Smule over Klitten for at kaste et sidste Blik ud over sit Rige, et stort og betaget Blik. Og for at Freden ikke skal være uden Vielse ovenfra, tager Kirkeklokken til at ringe. Spinkle og søgende naar dens Toner frem, men Brisen drejer mere i Øster, og sikrere og fyldigere tilmalmer Kirken os sit Gudsfred. Nøkkerosen lukker sin hvide Kalk, Vesthimlens fine aandige Skær breder sig ud over Søen, og den lukkede Blomst gynger og smiler i Drømme, skælvende paa sin lange svaje Stængels Eventyr, der af Mudderbundens dybe Hæslighed formidler Skønhedens levende Uskyld. Aakande, Aakande, din hvide Krones rige blide Visdom om, at det at leve ikke altid er lig med at synde, at der er en Livsvilje - skal vi kalde den Fromheden? - der af selve det stygge formaar at skabe Renhedens duftløse Fagerhed.

Nu er Mørket mellem Rørene ved at tætnes. "Rab, Rab, Rab" lyder det saa helt utroligt forsigtigt dæmpet derinde fra; det maa være en Andemor, hvis Ællinger endnu ikke er "fjedret til at flyve", som har opdaget Baadens massive Mørke i Rørenes endnu luftige Skygger. Lige klods op ad os tager en Blishøne ubekymret "Fodbad" før Natten og opbyder med en som det synes noget unødig Kraft en saadan Plasken, at man er ved at indbilde sig, en gammel Hjulfærge sættes i Gang. Yndigt lyder det, da et Par smaabitte Lappedykkeællinger, næsten endnu i ikke større end til at transporteres paa deres Mors Ryg, har vovet sig uden for Sivskovens Skærm og kaldes tilbage af deres Ophav med Lyd som af Stød gennem Menneskenæse - ind piler de lydigt, og snart ringler de tilsammen en Vuggevise for deres Mor.

Og Solen synker i Havet, og Bedeslagene toner hen over dens Grav.

Men den første Stjerne - se, den er alt rede. Det er Aftenstjernen, det er Morgenstjernen, selve Kærlighedsstjernen, der byder Menneskets Nat velkommen - og byder vor Dag velkommen igen.

De sorte Augustnætters Mørke er nær; men endnu i Aften holder vi os dem fra Livet. Vi mærker det nok, den lyse Nat er paa Flugt, men hun har tabt sin gyldne Sko og vender sig for at tage den med sig. Denne yndefulde Legemets Drejning tilbage under den fremadrettede Flugt er det, vi oplever Synet af i denne gudbenaadede Stund.

Og se, uden at vi har lagt Mærke til det, har Maanen løftet sit endnu ikke helt runde

Ansigt i Øst. Maaske har den været rød, da den traadte frem; den er paa Vej mod sit straa-legyldne Skær, men i Solebjergsgenskinnet lyser den mærkelig hvedegylden, ja, maaske endnu blegere, en varm hvid Farve som en Ynglings Vinterhud. Brisen er ved at lægge sig, men paa dens Tilbagetog hen over Søen rifler den dens Flade en sidste Gang, og Maanen ruller sin lysende dirrende Løber ud hen over Vandet fra Baad til Kyst. Saa stille, saa stille her bliver. Fiskenes Leg er hørt op, Vandfuglenes plystrende Lyde forstummet, en Genklang som af det sidste Bedeslag dvæler endnu i Luften, saa er ogsaa det borte - aah, saa *mægtigt* stille bliver her, majestætisk stille, som om Gud selv skrider ad den levende Lysbro hen over Vandene, mens Alverden i Andagt holder sit Vejr. - Det sidste Skær af den røde Sol, og over for det den hvide Maane - rød og hvid, Dannebrog, er det Danmark, der løftes mod Himlen? Eller er det noget større endnu? det hvide Legem, det røde Blod, Sakramentet, Guds levende Kærlighedsgave -

Kaj Munk.

- et Netværk og Fletværk af Liv, der skælver i Længsel mod en Evighed ...